dimecres, 11 de març de 2026

Estratègies de gestió per minimitzar els incendis en zones protegides

Dos estudis de la UdL analitzen els perills d'augmentar-les

Augmentar les zones protegides concentrarà en elles el 44,5% dels incendis a nivell global. És l'advertència d'una recerca liderada per la Universitat de Lleida (UdL) que reclama noves estratègies de gestió del territori per poder aplicar amb garanties el Marc de la Biodiversitat de Kunming-Mont-real [

Incendi a Paüls que va afectar al Parc Natural dels Ports / Foto: V. Resco (UdL)

Enllaç a la **fotografia**

https://www.miteco.gob.es/ca/biodiversidad/temas/conservacion-de-la-biodiversidad/conservacion-de-la-biodivers]. En l'estudi, publicat a la revista *Fire [https://www.mdpi.com/journal/fire]*, han participat les universitats de Melbourne (Austràlia) i Califòrnia Davis (Estats Units - EUA), així com l'Acadèmia Xinesa de Ciències. Una altra recerca de la UdL, publicada a *Journal of Environmental Management [https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-environmental-management]*, assenyala que els diversos nivells de protecció influeixen significativament en el règim d'incendis i que els boscos més propensos són els mediterranis, els temperats de fulla ampla i mixtos i els tropicals de coníferes. En aquest treball també han pres part experts de les universitats de Saragossa, Còrdova, Torino (Itàlia), Montpellier (França), California-Berkeley (EUA) i Florida (EUA).

El primer estudi, del catedràtic d'Enginyeria Forestal i Canvi Global de la UdL Víctor Resco de Dios [https://portalrecerca.udl.cat/investigadores/779777/detalle], assenyala que actualment les àrees protegides cobreixen el 19,2% dels ecosistemes terrestres, però concentren el 28,5% de l'àrea cremada total. "Una desproporció que ha augmentat durant els últims 25 anys, especialment en àrees molt inflamables com les mediterrànies", destaca el també investigador de la unitat conjunta CTFC-Agrotecnio. "L'objectiu de protegir el 30% de la Natura per a l'any 2030, mobilitzant 200.000 milions de dòlars a l'any, pot agreujar encara més aquest desequilibri", adverteix Resco.

La recerca quantifica que durant el segle XXI, els incendis forestals han cremat 2.000 milions d'hectàrees d'àrees protegides, "una superfície de la mida de Rússia i l'Índia juntes". Aquests focs han augmentat significativament entre el 2001 i el 2024, de manera més desproporcionada als biomes més propensos al foc, com els boscos mediterranis i els tropicals secs. Entre els biomes forestals, el percentatge mitjà d'incendis en àrees protegides durant el període d'estudi va ser significativament més alt que la cobertura del mateix espai a la Mediterrània (+12,5%) i al tròpic sec (+7,4%).

Algunes zones s'han cremat més d'una vegada. Això fa que, per exemple, a les praderies tropicals i subtropicals (principalment d'Àfrica) tot i que les àrees protegides només ocupen 324 milions d'hectàrees (Mha), els incendis han calcinat 1.600 Mha en aquests espais durant els 20 anys estudiats. "Els incendis forestals són importants per a la salut de molts ecosistemes, però també posen en perill vides i infraestructures", recorda el catedràtic de la UdL. "Enmig dels esforços concertats per ampliar la cobertura de les zones protegides, els nostres resultats destaquen la necessitat de noves estratègies de gestió que abordin els impactes creixents de la superfície cremada en aquests espais a nivell mundial sota una emergència climàtica creixent", subratlla Resco. "Per tant, animem a què la gestió de les zones protegides inclogui plans actius de prevenció d'incendis", conclou.

L'altra investigació, dels professors de la UdL Adrià Cardil [https://portalrecerca.udl.cat/investigadores/806385/detalle] i Sergio de Miguel [https://portalrecerca.udl.cat/investigadores/806321/detalle], ha analitzat dades de 20 milions d'incendis a tot el món durant un període de 20 anys. En concret, han avaluat com les àrees protegides poden influir en els atributs del règim d'incendis com ara la superfície cremada, la freqüència i les característiques del comportament del foc, inclosa la mida, la durada, la taxa de propagació i la intensitat. Han extret conclusions per a 12 tipus de biomes diferents. A la majoria, la proporció de superfície cremada dins de les àrees protegides és menor que la proporció de la pròpia zona, cosa que indica que es veuen menys afectades pels incendis forestals. Tanmateix, a les praderies tropicals, els boscos tropicals secs de fulla ampla i els boscos temperats de coníferes, la fracció de superfície cremada dins de les àrees protegides és més gran.

"La restricció parcial o completa de les pràctiques de gestió agrícola i forestal pot conduir a l'acumulació de combustible i a la connectivitat del paisatge, augmentant així la gravetat dels incendis en ecosistemes propensos a incendis com el Mediterrani", expliquen. En aquest bioma, els focs solen ser ràpids i intensos, i ocasionalment esdevenen de grans proporcions. "La nostra investigació revela que les zones protegides augmenten tots els atributs del règim d'incendis a l'Àfrica. Es van observar patrons similars a Austràlia, on hem trobat un augment de la mida dels focs, la taxa de propagació i la durada, especialment a les zones arbòries. Això destaca l'efecte de l'acumulació de biomassa", afegeixen.

MÉS INFORMACIÓ:

Article *Protected Areas Show Substantial and Increasing Risk of Wildfire Globally* [https://www.mdpi.com/2571-6255/8/10/405]

Article *Protected areas influence fire regimes globally* [https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301479725042616]

NOTÍCIES RELACIONADES:

Més àrees protegides, major risc per a la població davant els incendis [https://www.udl.cat/ca/serveis/oficina/Noticies/Mes-arees-protegides-major-risc-per-a-la-poblacio-davant-els-ince]